

Μακρυγιάννης: Μια από τις πιο μορφωμένες ψυχές του Ελληνισμού

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

Ο Γιώργος Σεφέρης, στο κείμενο του “Ένας Έλληνας - Ο Μακρυγιάννης”, γράφει για τη μόρφωση ενός εκ των σπουδαιότερων αγωνιστών του 21’:

“Αν ο Μακρυγιάννης μάθαινε γράμματα την εποχή εκείνη, πολύ φοβούμαι πως θα έπρεπε να απαρνηθεί τον εαυτό του, γιατί την παιδεία την κρατούσαν στα χέρια τους οι «τροπαιούχοι του άδειου λόγου», καθώς είπε ο ποιητής, που δεν έλειψαν ακόμη. Δεν επαινώ τον Μακρυγιάννη γιατί δεν έμαθε γράμματα, **αλλά δοξάζω τον πανάγαθο Θεό που δεν του έδωσε τα μέσα να τα μάθει.** Γιατί αν είχε πάει σε δάσκαλο, **θα είχαμε ίσως πολλές φορές τον όγκο των Απομνημονευμάτων σε μια γλώσσα,** όλο κουδουνίσματα και κορδακισμούς· θα είχαμε ίσως περισσότερες πληροφορίες για τα ιστορικά των χρόνων εκείνων, θα είχαμε ίσως ένα Σούτσο της πεζογραφίας, αλλά αυτή την αστέρευτη πηγή ζωής, που είναι το βιβλίο του Μακρυγιάννη, δε θα την είχαμε. Και θα ήταν μεγάλο κρίμα. Γιατί έτσι όπως μας φανερώνεται ο Μακρυγιάννης, βλέπουμε ολοκάθαρα πως αν και αγράμματος, δεν ήταν διόλου ένας ορεσίβιος ακαλλιέργητος βάρβαρος. Ήταν

ακριβώς το εναντίον: **ήταν μια από τις πιο μορφωμένες ψυχές του ελληνισμού.** Και η μόρφωση, η παιδεία που **δηλώνει ο Μακρυγιάννης,** δεν είναι κάτι ξέχωρο ή αποσπασματικά δικό του· είναι το κοινό χτήμα, η ψυχική περιουσία μιας φυλής, παραδομένη για αιώνες και χιλιετίες, από γενιά σε γενιά, από ευαισθησία σε ευαισθησία· κατατρεγμένη και πάντα ζωντανή, αγνοημένη και πάντα παρούσα – είναι το κοινό χτήμα **της μεγάλης λαϊκής παράδοσης του Γένους.** Είναι η υπόσταση, ακριβώς, αυτού του πολιτισμού, αυτής της διαμορφωμένης ενέργειας, που έπλασε τους ανθρώπους και το λαό που αποφάσισε να ζήσει ελεύθερος ή να πεθάνει στα '21. **Γι' αυτό η λαϊκή μας παράδοση είναι τόσο σπουδαία".**